ĢENERĀLADVOKĀTES KRISTĪNES ŠTIKSAS-HAKLAS [*CHRISTINE STIX-HACKL*]SECINĀJUMI,

sniegti 2004. gada 27. maijā [1]

I — Ievads

1. Šajā lietā Tiesa tiek atkal lūgta interpretēt Direktīvas 89/104/EEK [2] 7. panta 1. punktu (turpmāk tekstā — "Direktīva 89/104") saistībā ar preču zīmes piešķirto tiesību izsmelšanas Eiropas Ekonomikas zonā (turpmāk tekstā — "EEZ") principu.

2. Pamata prāvā ar preču zīmi marķētās preces bija ražotas ārpus EEZ, un EEZ tās importēja preču zīmes īpašnieks vai jebkurā gadījumā uzņēmējsabiedrības, kas ir saistītas ar šo īpašnieku. Šo preču turpmāko pārdošanu daļēji veica saistītās uzņēmējsabiedrības un daļēji trešās personas; nav strīda par to, ka pārdošana notika EEZ. Tā kā preču zīmes īpašnieks ierosināja procesu par preču zīmju tiesību pārkāpumu, lai kontrolētu šo pārdošanu EEZ, valsts tiesa izvirzīja jautājumu, vai īpašnieka tiesības ir vai bija jāuzskata par izsmeltām un ja tā, tad kopš kura laika.

3. Šajos apstākļos iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai vienkārši ar preču zīmi marķēto preču imports ir jāuzskata par laišanu tirgū, kas rada preču zīmes piešķirto tiesību izsmelšanu, vai arī šī izsmelšana būtu jāuzskata par notikušu, sakarā ar preču zīmes īpašnieka vēlākām darbībām.

II — Atbilstošās tiesību normas

4. Direktīvas 89/104 5. pants nosaka:

"Tiesības, ko piešķir preču zīme

1. Reģistrētā preču zīme piešķir īpašniekam šajā ziņā ekskluzīvas tiesības. Īpašniekam ir

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmā direktīva (89/104/EEK), ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 1989, L 40, 1. lpp.).

tiesības atturēt visas trešās personas, kas nav saņēmušas viņa piekrišanu lietot komercdarbībā:

a) jebkuru apzīmējumu, kas ir identisks preču zīmei attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kuri ir identiski tiem, attiecībā uz ko ir reģistrēta preču zīme;

[..].

3. Saskaņā ar šī panta 1. un 2. punktu cita starpā var aizliegt šādas darbības:

[..]

b) preču piedāvāšanu vai to laišanu tirgū, vai uzkrājumu veidošanu šiem nolūkiem, izmantojot šo apzīmējumu, vai pakalpojumu piedāvāšanu vai sniegšanu ar šo apzīmējumu nosaukumu;

c) preču importu [..], izmantojot šo apzīmējumu;

[..]."

5. Direktīvas 89/104 7. panta nosaukums ir "Preču zīmes piešķirto tiesību izmantošana [izsmelšana]". Atbilstoši šī panta 1. punktam:

"Preču zīme nedod īpašniekam tiesības aizliegt tās lietošanu attiecībā uz precēm, ko laidis Kopienas tirgū, izmantojot šo preču zīmi, īpašnieks vai kas laistas Kopienas tirgū ar īpašnieka piekrišanu."

6. Saskaņā ar Eiropas Ekonomikas zonas līguma 65. panta 2. punktu, saistībā ar šī līguma XVII pielikuma 4. punktu, Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkta versija tika grozīta šī līguma vajadzībām, nomainot terminu "Kopienā" ar terminu "Līgumslēdzējā pusē".

III — Fakti, process un galvenie prejudiciālie jautājumi

7. *Peak Holding AB* (turpmāk tekstā — "*Peak Holding*") ir vairāku preču zīmju, kas

reģistrētas Zviedrijā vai Kopienā, īpašnieks. Tiesības izmantot preču zīmi tika nodotas saistītai uzņēmējsabiedrībai *Peak Performance Production AB* (turpmāk tekstā — "*Peak Production*"), kas ražo un pārdod apģērbus un aksesuārus, kas ir marķēti ar šīm preču zīmēm, Zviedrijā un ārvalstīs.

8. 2000. gada septembrī *Handelskompaniet Factory Outlet i Löddeköpinge AB*, kas ir *Axolin-Elinor AB* (turpmāk tekstā — "*Axolin-Elinor*") priekštece, piedāvāja pārdošanai partiju, kurā bija aptuveni 25 000 apģērbu, kas marķēti ar *Peak Holding* preču zīmi, pārdošanai patērētājiem tās veikalos un šajā sakarā ievietoja reklāmas laikrakstos. Apģērbi, kas ietilpa šajā partijā, bija ražoti ārpus Eiropas priekš *Peak Production*[3]. Tie tika importēti Eiropā pārdošanai un 1996.–1998. gadā tika iekļauti *Peak Production* standarta klāstā.

9. Starp pamata prāvas pusēm nav strīda par to, ka 70 % no šiem apģērbiem tika piedāvāti pārdošanai patērētājiem veikalos šajā laika posmā. Kaut gan *Axolin-Elinor* apgalvoja, ka šie apģērbi tika piedāvāti pārdošanai neatkarīgos veikalos, *Peak Holding* apgalvoja, ka šī pārdošana notika paša *Peak Production* veikalos.

10. 1999. gada novembrī un decembrī visi attiecīgās partijas apģērbi bija pieejami pārdošanai patērētajiem Kopenhāgenā *Base Camp* – veikalā, kuru apgādāja *Peak Production* māsas uzņēmējsabiedrība — *Carli Gry Denmark A/S*. Tad *Peak Production* pārdeva atlikušos apģērbus franču uzņēmējsabiedrībai *COPAD International*. *Peak Production* apgalvo, ka tas bija pārdošanas nosacījums, ka šī partija nedrīkst tikt pārdota Eiropas valstīs, izņemot Slovēnijā un Krievijā, un izņemot 5 % no kopējā daudzuma, ko var pārdot Francijā.

11. *Axolin-Elinor* noteikti noliedz, ka tika panākta vienošanās par šādu ierobežojumu, un tā vietā apgalvo, ka tā ieguva šo partiju no zviedru uzņēmējsabiedrības *Truefit Sweden AB*.

12. Starp pusēm nav strīda par to, ka attiecīgā partija nebija pametusi EEZ no brīža, kad tā pameta *Peak Production* noliktavu Dānijā, līdz brīdim, kad tā tika piegādāta *Axolin-Elinor*.

3 — No rīkojuma par prejudiciāla jautājumu uzdošanu nevar ar pilnīgu pārliecību uzzināt, vai par Eiropu būtu jāuzskata (tikai) EEZ līgumslēdzējas puses. Šo secinājumu vajadzībām es pamatojos uz principu, ka attiecīgo preču partija ir ražota ārpus EEZ.

13. Apgalvojot, ka *Axolin-Elinor* realizētās tirgū laišanas darbības pārkāpa *Peak Holding* preču zīmju tiesības, *Peak Holding* 2000. gada oktobrī cēla prasību tiesā *Lunds Tingsrätt* [Lundas rajona tiesa]. *Tingsrätt* noraidīja šo prasību, uzskatot, ka preces bija laistas tirgū sakarā ar to, ka tās bija piedāvātas pārdošanai patērētajiem veikalā *Base Camp*, un ka preču zīmes tiesības nevar tikt atjaunotas pēc šī gadījuma. *Peak Holding* iesniedza apelācijas sūdzību par *Tingsrätt* spriedumu *Hovrätten över Skåne och Blekinge* [Skones un Blekinges apgabaltiesa].

14. Tā kā šī tiesa uzskatīja, ka strīda atrisināšanai ir nepieciešama Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkta interpretācija, tā nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai preces ir jāuzskata par laistām tirgū sakarā ar faktu, ka preču zīmes īpašnieks:

a) tās ir importējis kopējā tirgū un nomaksājis par tām ievedmuitas nodokli ar nolūku tās šajā tirgū pārdot;

b) ir piedāvājis tās pārdošanā savos veikalos vai saistītas uzņēmējsabiedrības veikalos, bet šo preču pārdošana nav notikusi?

2) Ja preces ir laistas tirgū atbilstoši vienai no augstāk minētajām alternatīvām un preču zīmju tiesību izsmelšana tādējādi notiek bez preču pārdošanas, vai preču zīmju īpašnieks var apturēt izsmelšanu, nogādājot preces atpakaļ noliktavā?

3) Vai preces ir jāuzskata par laistām tirgū sakarā ar to, ka preču zīmes īpašnieks tās ir pārdevis citai uzņēmējsabiedrībai iekšējā tirgū, ja, pārdodot preču zīmes, īpašnieks noteica pircējam ierobežojumu, saskaņā ar kuru pircējam nebija tiesību atkārtoti pārdot preces kopējā tirgū?

4) Vai atbildi uz 3. jautājumu ietekmē tas, ka preču zīmes īpašnieks, pārdodot partiju, kurā ietilpa preces, deva pircējam atļauju atkārtoti pārdot mazu preču

apjomu kopējā tirgū, bet konkrēti nenoteica atsevišķas preces, uz kurām šī atļauja attiecās?"

IV — Juridiskais vērtējums

15. Ar pirmo jautājumu it īpaši tiek jautāts, tieši kurā brīdī ar preču zīmi marķētās preces ir jāuzskata par "laistām tirgū". Otrais jautājums, šķiet, papildina pirmo, un ar to tiek jautāts, vai preces ir jāuzskata pār laistām tirgū sakarā ar tām darbībām, uz kurām valsts tiesa norāda pirmajā jautājumā. Tā kā pirmie divi jautājumi ir cieši saistīti, es vēlētos tos apskatīt kopā.

16. Trešais un ceturtais jautājums attiecas uz attiecībām starp tirgū laišanas kritēriju un piekrišanu, kas noteikta 7. panta 1. punktā, un ceturtais jautājums attiecas tikai uz šīs piekrišanas, kas, iespējams, ir noteicoša, īpašo formu. Tādējādi šie abi jautājumi ir jāapskata kopā.

A — *Pirmais un otrais prejudiciālais jautājums*

17. Ar pirmo un otro jautājumu pēc būtības tiek lūgts konkretizēt jēdziena "laist tirgū" definīciju, kas ļautu noskaidrot, kurā brīdī ar preču zīmi marķētās preces būtu jāuzskata par tādām, kuras preču zīmes īpašnieks pats ir laidis tirgū EEZ. Šim jautājumam ir liela praktiska nozīme. No tā risinājuma jo sevišķi būs atkarīga iekšgrupas darījumu [4] vai papildu darījumu [5] analīze no preču zīmju tiesību viedokļa.

18. Iesākumā ir jāatzīmē, ka Direktīvas 89/104 5. pantā noteiktās tiesības, ko piešķir preču zīme, ir ekskluzīvas. 5. panta 3. punktā ir detalizēti uzskaitītas preču zīmes īpašnieka tiesības. Saskaņā ar 5. panta 3. punkta b) apakšpunktu šīs tiesības ietver tiesības aizliegt piedāvāt šīs preces, kas marķētas ar šo preču zīmi, vai laist tās tirgū vai veidot uzkrājumus šiem nolūkiem. Atbilstoši iedibinātajai judikatūrai īpašnieka pamattiesības ietver tiesības kontrolēt preču, kas marķētas

4 — Piemēram, vai ir jāuzskata, ka preču zīmes īpašnieka ekskluzīvās tiesības ir izsmeltas, ja tas ir cedējis ar preču zīmi marķētās preces saistītam uzņēmumam?

5 — Piemēram, vai ir jāuzskata, ka preču zīmes īpašnieka ekskluzīvās tiesības ir izsmeltas tāpēc, ka tas bija nodevis pārvadātājam ar preču zīmi marķētās preces?

ar preču zīmi, laišanas tirgū EEZ vietu un laiku [6].

19. Princips par tiesību izsmelšanu Kopienā, ka ir noteikts Direktīvas 89/104 7. panta 1. punktā, atspoguļo interešu saskaņošanu, no vienas puses, starp brīvu preču apriti un, no otras puses, preču zīmes piešķirto tiesību realizēšanu. Bez šī principa īpašniekam būtu tiesības aizliegt ar preču zīmi marķēto preču laišanu tirgū noteiktā dalībvalstī, kad viņš pats vai trešā persona ar viņa piekrišanu ir laidusi tirgū šīs pašas preces citā dalībvalstī. Tas būtiski ietekmētu iekšējā tirgus darbību. Iekšējā tirgus pienācīgas funkcionēšanas interesēs tiesību izsmelšanas princips, kas tagad ir noteikts Direktīvas 89/104 7. panta 1. punktā, tādējādi ļauj pārvarēt valsts preču zīmju piešķirtās aizsardzības teritoriālās iedarbības principu [7]. Tāpēc ka interešu saskaņošana ir panākta, preču zīmes īpašniekam ir dotas tiesības izlemt, kad preces pirmo reizi tiek laistas tirgū EEZ [8], bet tam ir liegts no preču zīmju tiesību viedokļa kontrolēt preču turpmāko izplatīšanu.

20. Valsts preču zīmju tiesību (daļējas) tuvināšanas īpaša iezīme, pamatojoties uz Direktīvu 89/104, ir tāda, ka tiesību izsmelšanas Kopienā princips, kas sākotnēji tika ieviests iekšējā tirgus kontekstā, ir kļuvis nozīmīgs arī attiecībā uz tirdzniecību ar trešajām valstīm [9]. Tiesa šajā ziņā ir skaidri noteikusi, ka preču laišana tirgū ārpus EEZ neizsmeļ preču zīmju īpašnieka tiesības iestāties pret šo preču importu bez viņa piekrišanas, un no tā Tiesa ir secinājusi, ka "Kopienas tiesību akti ir atļāvuši preču zīmes īpašniekam kontrolēt sākotnējo preču, kas marķētas ar preču zīmi, laišanu tirgū EEZ" [10], tomēr neanalizējot izsmelšanas principa garu un mērķi ārpus apsvērumiem — kas arī nav būtiski šajā kontekstā —par iekšējā tirgus pienācīgu funkcionēšanu [11].

6 — Tā tas ir sakarā ar tiesību izsmelšanas principu EEZ teritorijā pat tad, ja pirmo reizi preces tirgū ārpus EEZ ir laidis preču zīmes īpašnieks; skat. Fezer, K.-H. *Markenrecht*. 3. Aufl., München, 2001, § 24 MarkenG., 93. punkts. Lai iepazītos ar kritisku pieeju, pietiek apskatīt tiesneša Ladī [*Laddie*] 1999. gada 18. maija rīkojumu par prejudiciālā jautājumu uzdošanu lietā C-414/99 (kas izvilkuma veidā ir atkārtota II C Vol. 30, Nr. 5/1999, 567. lpp.) (36. punkts): "Manuprāt, tas ilustrē, kā spriedums lietā *Silhouette* ir piešķiris preču zīmes īpašniekam parazitiskas tiesības, kam ir neliela vai nekāda saistība ar preču zīmes tiesību pienācīgu funkcionēšanu. Ir grūti noticēt tam, ka pienācīgi informēts likumdevējs būtu vēlējies šādu rezultātu, pat ja tā ir Direktīvas 7. panta 1. punkta pareiza interpretācija."

7 — Par tiesību izsmelšanas principa līdzsvarošanas funkciju skat. arī manus 2001. gada 5. aprīļa secinājumus lietās no C-414/99 līdz C-416/99 *Zino Davidoff* un *Levi Strauss* (2001. gada 20. novembra spriedums, *Recueil*, I-8691. lpp., 80. un turpmākie punkti).

8 — Šajā ziņā skat. tieši spriedumu lietās *Zino Davidoff* un *Levi Strauss*, iepriekš minēts 7. zemsvītras piezīmē, 33. punktu un tajā minētās zemsvītras piezīmes.

9 — Šajā ziņā skat. arī manus secinājumus lietās *Zino Davidoff* un *Levi Strauss*, iepriekš minēts 7. zemsvītras piezīmē, 78. un 84. punktu, kā arī piezīmi 6. zemsvītras piezīmē.

10 — Spriedumu lietā *Zino Davidoff* un *Levi Strauss*, iepriekš minēts 7. zemsvītras piezīmē, 33. punkts. Skat. arī, *ex multis*, 1999. gada 1. jūlija spriedumu lietā C-173/98 *Sebago* un *Maison Dubois* (*Recueil*, I-4103. lpp., 21. punkts).

11 — Skat. arī Hays, T. *Parallel importation under European Union Law*. London, 2004, 7.55 un turpmākos punktus, kā arī 10.02 un turpmākos punktus, un 10.11 un turpmākos punktus.

21. Visbeidzot, ir jāatzīmē, ka preču zīmju īpašnieka tiesību pastiprināšana, piemēram, pārceļot tās darbības, ar kuru tiek uzskatīts, ka ir notikusi tiesību izsmelšana, laiku, principā radītu jaunas iespējas ierobežot brīvu preču apriti EEZ.

22. Atbilde uz pirmajiem diviem jautājumiem par tirgū laišanas kritēriju saskaņā ar Direktīvas 89/104 7. panta 1. punktu pieprasa, lai šis noteikums tiktu interpretēts ar parastajām interpretēšanas metodēm. Šo metožu kontekstā ir jāpievēršas interpretācijām, ko valsts tiesa ir piedāvājusi pirmajā prejudiciālajā jautājumā.

Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkta gramatiskā interpretācija

23. Neskatoties uz atšķirībām, kādas var būt dažādās Direktīvas 89/104 [12] 7. panta 1. punkta valodu versijās, Zviedrijas valdība pareizi atzīmē, ka, ja par pamatu tiek ņemta ikdienas valoda, šajā noteikumā izmantotie vārdi nozīmētu to, ka jebkurā gadījumā ir nepieciešama preču zīmes īpašnieka darbība, kas ir vērsta attiecībā uz tirgu, lai tirgū laišanas kritēriju varētu uzskatīt par izpildītu. Tas ir arī apstiprināts ar vēsturiskiem apsvērumiem. Vadošajā lietā *Centrafarm/Winthrop* [13] Tiesa noteica: "Šāds šķērslis [brīvai preču apritei] nav pamatots gadījumā, kad prece ir tiesiski *laista tirgū* dalībvalstī, no kuras to ir importējis pats preču zīmes īpašnieks vai tas ir noticies ar viņa piekrišanu, tādā veidā, ka nevar būt jautājuma par preču zīmes negodprātīgu izmantošanu vai pārkāpšanu." (Izcēlums — mans.)

24. No preču zīmes īpašnieka darbības virziena, t.i. attiecībā uz tirgu, saistībā ar preču zīmes piešķirto tiesību izsmelšanu saskaņā ar Direktīvas 89/104 7. panta 1. punktu nozīmīguma izriet, ka šī noteikuma formulējums nozīmē, ka iekšējie darījumi, tādi kā ar preču zīmi marķēto preču nodošana izplatīšanas meitas uzņēmumam, vai sagatavošanas darbības, tādas kā preču īpašnieka veiktais imports no trešajām valstīm, kur ir ražotas minētās preces viņa vārdā, nevar tikt uzskatītas par ar preču zīmi marķēto preču laišanu tirgū.

12 — Kamēr vācu versija pamatojas uz jēdzienu "Inverkehrbringen" (burtiski — "laists apgrozībā"), franču versija ("mis dans le commerce"), spāņu un portugāļu versijas, kas ir identiskas šajā ziņā (attiecīgi "comercializado" un "comercializados"), itāļu versija ("immessi in commercio") un holandiešu versija ("in de handel zijn gebracht") attiecas uz pārdošanu komercdarbības ietvaros, toties angļu versija ("put on the market"), zviedru versija ("marknaden") vai dāņu versija ("markedsfoert") attiecas tieši uz tirgu.

13 — 1974. gada 31. oktobra spriedums lietā 16/74 (*Recueil*, 1183. lpp, 10. punkts).

25. Attiecībā uz ar preču zīmi marķētajām precēm, kas ir ražotas ārpus EEZ, arī var atzīmēt, ka preču zīmes īpašniekam nav obligāti, importējot šīs preces EEZ, jābūt jau nolēmušam, kā tās tiks pārdotas pirmo reizi EEZ. Ja tikai importēšana un atmuitošana, kas notikusi pēc preču zīmes īpašnieka preču, kas marķētas ar preču zīmi, iniciatīvas, būtu jāuzskata par pietiekamu, lai tiktu izsmeltas preču zīmes piešķirtās tiesības, tad īpašniekam beigu beigās nebūtu kontroles pār pirmo ar preču zīmi marķēto preču pārdošanu EEZ.

26. Ja kāds uzskata, ka importēšana kā tāda EEZ nav nozīmīga attiecībā uz jautājumu par to, kad preces ir laistas tirgū, jautājums paliek atklāts par to, vai preču piedāvāšana EEZ sastāda to *laišanu tirgū*, vai tā vietā ir nepieciešams, lai tās tiktu pārdotas, vai vismaz pilnvaras rīkoties ar šīm precēm būtu nodotas ar vienošanos, kas ir vairāk nekā provizoriska, lai tās varētu uzskatīt par laistām tirgū.

27. Ir maz ticams, ka šo jautājumu var atrisināt, pamatojoties uz Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkta gramatisko interpretāciju, tā kā gan ar preču zīmi marķēto preču piedāvāšana, gan pārdošana ir darbības, kas "vērstas uz tirgu". Labākais, ko var uzsvērt — kā, piemēram, ir norādījusi Zviedrijas valdība — gramatiskās interpretācijas kontekstā pamatoties uz preces cesiju nav pārliecinoši, jo prece faktiski ir izņemta no tirgus tieši sakarā ar šo cesiju. Analoģiskā veidā *Axolin-Elinor* apgalvo, ka preču piedāvāšana veikalā tieši norāda uz to, ka tās ir tirgū.

Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkta sistēmiskā interpretācija

28. No sistēmiskā skatpunkta galvenā uzmanība ir jāpievērš attiecībām starp Direktīvas 89/104 5. panta 3. punktu un 7. panta 1. punktu. Šis direktīvas 5. panta 3. punkta b) apakšpunkts nosaka, ka preču zīmes īpašnieks var, *inter alia*, aizliegt "preču piedāvāšanu vai to laišanu tirgū, vai uzkrājumu veidošanu šiem nolūkiem, izmantojot šo apzīmējumu [..]". Šis formulējums norāda uz to, ka ir jānošķir vienkārši preču piedāvāšana pārdošanai un to laišana tirgū.

29. Tomēr tas ir atklāts jautājums, vai laišana tirgū saskaņā ar šo noteikumu ir identiska formulējumam 7. panta 1. punktā. Fakts, ka tiek izmantoti tie paši vārdi un ka abi noteikumi nošķir darbības, kas ir vērstas uz tirgu, un darbības, kas pēc sava rakstura ir iekšējas, atbalsta šo pieeju. [14] Fakts, ka šiem noteikumiem ir dažādi mērķi, iestājas pret

14 — Skat. šajā sakarā attiecībā uz vācu transpozīcijas noteikumu: Ingerl, R., Rohnke, C. *Markengesetz*. 2. Aufl., München, 2003, § 24, Nr. 18.

šādu vienveidīgu interpretāciju; 5. pants satur detalizētus noteikumus, kas nosaka ekskluzīvo tiesību piešķirtās aizsardzības apjomu, bet 7. panta 1. punkts satur šo ekskluzīvo tiesību ierobežojumu [15].

30. Attiecīgi Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkta sistēmiskā interpretācija nespēj sniegt skaidru atbildi.

Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkta teleoloģiskā interpretācija

31. Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkta teleoloģiskās interpretācijas ietvaros ir jāpievēršas tiesību izsmelšanas principa līdzsvarošanas funkcijai, kas jau ir tikusi pieminēta [16]. Attiecīgi, jebkura iespējamā interpretācija ir jānoraida, kas ierobežotu preču zīmes īpašnieka tiesības kontrolēt ar preču zīmi marķēto preču pirmo laišanu tirgū EEZ. Tajā pašā laikā ir jāatzīmē, ka īpašnieka tiesību ierobežojumi saskaņā ar Direktīvas 89/104 7. panta 1. punktu ne tikai kalpo iekšējā tirgus pienācīgai funkcionēšanai, bet arī atbalsta tiesisko paļāvību tiktāl, ciktāl šie ierobežojumi liedz īpašniekam kontrolēt visas turpmākās pārdošanas, tādējādi ļaujot preču zīmju tiesībās aizsargāt labticīgos pircējus.

32. Teleoloģiskās interpretācijas ietvaros tādējādi ir nepieciešamas nodrošināt, lai īpašnieks var realizēt savas tiesības minētajā apjomā [17] un var ekonomiskā ziņā no tām gūt labumu, lai tādā veidā netiktu apdraudēta tiesiskā drošība.

33. Iepriekš tika norādīts, ka šīs prasības nebūtu izpildītas, ja ar preču zīmi marķētās preces tiktu uzskatītas par laistām tirgū tikai sakarā ar to, ka tās ir importētas EEZ [18].

34. Kaut gan Komisija un Zviedrijas valdība akceptēja, ka iespēja gūt ekonomisku labumu no preču zīmes ir noteicošais faktors, tās izdara dažādus secinājumus no šī apgalvojuma. Kaut gan Komisija uzskata, ka norādītais ekonomiskais labums var vienīgi rasties gadījumā, kad ar preču zīmi marķētās preces tiek pārdotas, Zviedrijas valdība uzskata, ka ir

15 — Skat. attiecībā uz vācu transpozīcijas regulējumu: Fezer, K.-H. *Markenrecht*. 3. Aufl., München 2001, § 24, Randnr. 7d, iepriekš citēts 6. zemsvītras piezīmē, 7.d punkts; Ströbele, P., Hacker, F. *Markengesetz*. 7. Aufl., Köln, 2003, § 24, 33. punkts un tajā minētās zemsvītras piezīmes.

16 — Skat. šo secinājumu 19. punktu.

17 — Skat. šo secinājumu 19. punktu.

18 — Skat. šo secinājumu 24. un sekojošos punktus.

pietiekami, ka preču zīmes īpašnieks ir tādā stāvoklī, lai piedāvātu preces sabiedrībai, tā kā šādā gadījumā — neskatoties uz to, vai šīs preces patiešām tiek pārdotas — viņš jebkurā gadījumā varēja kontrolēt apstākļus, kādos notika pirmā preču pārdošana.

35. Zviedrijas valdības uzskatu var noteikti atbalstīt no ekonomikas viedokļa, kas laišanu tirgū pielīdzina mārketingam tādā ziņā, ka preces tiek laistas tirdzniecībā, un tādēļ arī interpretē preču pārdošanas pabeigšanu kā tirgus pamešanu. Ja tirgus tiek definēts kā vieta, kurā notiek brīva pakalpojumu un atlīdzības apmaiņa, un kurā cenu nosaka piedāvājums un pieprasījums, tad ir jāuzsver, ka Zviedrijas valdības atbalstītā interpretācija nekādā veidā nav obligāta. Tirgū cenas tiek noteiktas piedāvājuma un pieprasījuma saspēlē un tiek tikai visbeidzot noteiktas, kad preces tiek pārdotas. Tādējādi daži elementi atbalsta Komisijas atbalstīto interpretāciju. Tikai šī interpretācija atbalsta tirgus kā vietas, kurā pakalpojumi tiek brīvi mainīti pret atlīdzību, konceptu [19].

36. Pēc *Axolin-Elinor*, domām tomēr nevar tikt apstrīdēts tas, ka preces, kas ir piedāvātas veikalā, ir tikušas laistas tirgū. Tas ir arī gadījumā, ja par svarīgo aspektu tiek uzskatīta piedāvāšana gala patērētājiem, preču zīmes pamata funkcija, t.i., garantēt izcelsmi, tiktu nodrošināta.

37. Ir daudz iemeslu, kādēļ šī pieeja nav pārliecinoša. Pat ja ir jāakceptē, ka ir iesaistīta darbība, kas vērsta uz tirgu, šī pieeja pienācīgi neņem vērā preču zīmes īpašnieka intereses, jo viņa investīciju preču zīmē aizsardzība nevar tikt realizēta ekonomiskā ziņā, tikai piedāvājot ar preču zīmi marķētās preces pārdošanā [20].

38. Praktiskie apsvērumi arī iestājas pret faktu, ka preču piedāvāšana tiktu uzskatīta par svarīgu aspektu. *Peak Holding* šajā ziņā apgalvo, ka ir grūti uzskatīt piedāvājumu pārdošanai par svarīgu aspektu, jo, kad preces tiek glabātas noliktavās, nav skaidrs, attiecībā uz kurām no tām tiek izsmeltas tiesības. Šajā kontekstā ir arī jāatsaucas uz

19 — Skat. arī citā kontekstā ģenerāladvokāta Leže 2003. gada 13. novembra secinājumus lietā C-371/02 *Björnekulla Fruktindustrier* (2004. gada 29. aprīļa spriedums, *Recueil*, I-5791. lpp.), 40. punkts: "Runājot par tirgu, tiek runāts par attiecībām starp piedāvājumu un pieprasījumu vai apmaiņu, darījumu [..]."

20 — Šajā kontekstā ir jāatgādina, ka, ja 2002. gada 12. novembra spriedumā lietā C-206/01 *Arsenal Football Club* (*Recueil*, I-10273. lpp.) Tiesa apstiprināja preču zīmes tradicionālo funkciju norādīt preces izcelsmi, tā arī vienlaicīgi uzsvēra šīs funkcijas pieaugošo nozīmi kā atbalstu investīcijām un reklāmai, ievērojot ģenerāladvokāta Ruisa-Harabo Kolomera argumentāciju (2002. gada 13. jūnija secinājumi, 46. punkts). No šī skatpunkta *Axolin-Elinor* tēze šķiet pārāk ierobežojoša.

spriedumu lietā *Sebago* un *Maison Dubois* [21], kurā ir noteikts, ka "[..] preču zīmes piešķirtās tiesības ir izsmeltas tikai attiecībā uz individuālajām preces vienībām, kas ir laistas tirgū ar īpašnieka piekrišanu noteiktajā teritorijā. Īpašnieks var turpināt aizliegt preču zīmes izmantošanu saskaņā ar tiesībām, ko viņam ir piešķīrusi Direktīva attiecībā uz individuālajām preces vienībām, kas ir laistas tirgū šajā teritorijā bez viņa piekrišanas". No šī sprieduma izriet, ka, lai nolemtu, vai ir notikusi tiesību izsmelšana, jebkurā gadījumā ir jānosaka, kuras noteiktās preces ir laistas tirgū — vai to izdarījis pats īpašnieks, vai tas ir noticis ar viņa piekrišanu. Ja būtu pietiekami piedāvāt preces, lai tās būtu laistas tirgū, tad nebūtu skaidrs, kā piemērot nepieciešamos testus ar pietiekamu tiesisko drošību attiecībā uz precēm, kas tiek glabātas noliktavās un kuras, iespējams, nav domātas pārdošanai.

39. Ir arī jāuzsver, ka piedāvāšanas laika uzskatīšana par būtisku aspektu, padarītu par neiespējamu novērst paralēlo importu no trešajām valstīm gadījumos, kad preces sākotnēji bija EEZ un tām tur netika atrasts pircējs. Lietā *Silhouette International Scmied* [22], kuras pamatā bija šāds gadījums, Tiesa, kā ir labi zināms, izvērtēja valsts noteikuma, kas nosaka starptautisko preču zīmes piešķirto tiesību izsmelšanu, tiesiskumu, kas no jauna loģiski pieņem, ka preču zīmes piešķirtās tiesības nav jāuzskata par jau izsmeltām gadījumā, kad preces tiek piedāvātas dalībvalstī.

40. Ja tiek uzskatīts — no ekonomikas skatpunkta —, ka ar preču zīmi marķēto preču cesija ir laiks, kas ir svarīgs attiecībā uz to laišanu tirgū [23], visbeidzot ir jānoskaidro no juridiskā skatpunkta, vai ir nepieciešama īpašnieku maiņa. Rīkojums par prejudiciālā jautājumu uzdošanu uz to norāda, jo pirmais jautājums norāda uz preču īpašuma tiesību nodošanas neesamību. Komisija arī ir izteikusies, jo īpaši tiesas sēdē, par labu "pārdošanai" kā būtiskam faktoram.

41. Šajā ziņā ir arī jāatzīmē, ka īpašuma attiecību grozīšana arī atstāj atklātu jautājumu, vai preču zīmes īpašnieks var gūt

21 — Iepriekš minēts 10. zemsvītras piezīmē, 19. punkts.

22 — 1998. gada 16. jūlija spriedums lietā C-355/96 (*Recueil*, I-4799. lpp.).

23 — To var arī izsecināt, piemēram, no 2003. gada 23. oktobra sprieduma lietā C-115/02 *Rioglass un Transremar* (*Recueil*, I-12705. lpp.), kurā tika konstatēts, ka tranzīta operācija (kas sastāvēja no tā, ka preces, kas bija likumīgi saražotas dalībvalstī, tika transportētas uz trešo valsti, šķērsojot vienas vai vairāku dalībvalstu teritorijas) "pēc savas būtības [neimplicē] laišanu tirgū [laišanas apgrozībā ziņā — skat. arī šī sprieduma 25. punktu]".

ekonomisku labumu no preču zīmes. Citiem vārdiem — ar preču zīmi marķēto preču īpašnieku maiņai nav jābūt nozīmei, ja tiek sekots nepieciešamajai ekonomiskajai pieejai [24].

42. Ja īpašnieku maiņai nav nozīmes, tad kļūst nepieciešams uzskatīt par svarīgo aspektu patiesā valdījuma pār precēm nodošanu. Attiecīgi preces tiek laistas tirgū, kad trešā persona, kuras lēmumus par preču pārdošanu nevar attiecināt uz preču zīmju īpašnieku, piemēram, tādēļ, ka trešā persona ir objektīvi neatkarīga [25], ir ieguvusi patieso valdījumu pār precēm.

43. Tādēļ es piedāvāju, ka atbildei uz pirmo jautājumu ir jābūt tādai, ka ar preču zīmi marķētās preces nav laistas tirgū ne tikai dēļ tā, ka tās ir importētas EEZ un atmuitotas, ne arī dēļ tā, ka tās ir piedāvātas pārdošanai veikalos, kas pieder preču zīmju īpašniekam vai uzņēmumiem, kas ar to ir saistīti. Tā vietā preces ir laistas tirgū EEZ Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkta nozīmē ar tādu rezultātu, ka tiesības ir izsmeltas, kad neatkarīga trešā persona ir ieguvusi valdījumu pār precēm, kas ir marķētas ar preču zīmi.

44. Ņemot vērā piedāvāto atbildi, vairs nav nepieciešams apskatīt otro jautājumu.

B — *Trešais un ceturtais prejudiciālais jautājums*

45. Ar pēdējiem diviem jautājumiem pēc būtības tiek jautāts, vai un kādā apjomā preču zīmes īpašnieka gribas līgumiskais izteikums attiecībā uz ar preču zīmi marķēto preču pārdošanu ir svarīgs attiecībā uz kritēriju saskaņā ar Direktīvas 89/104 7. panta 1. punktu.

46. Šī jautājuma pamatā ir tēze, ka, ja var tikt konstatēts līgumslēdzējpuses gribas pārkā-

24 — Kad ar preču zīmi marķētā prece ir pārdota, uz laiku paturot īpašuma tiesības, pirms valdījuma pārejas notiek īpašuma tiesību izmaiņas. Šādā gadījumā īpašuma tiesību paturēšana neatspoguļojas uz tiesību izsmelšanu, ko paredz preču zīmju tiesības. Notiekot cesijai nodrošinājuma nolūkā, ir tāpat apšaubāmi, ka ir notikusi darbība, kas vērsta uz tirgu, jo cedents saglabā valdījumu pār attiecīgo preci. Šajā sakarā skat. Mulch, J. *Der Tatbestand der markenrechtlichen Erschöpfung*. Köln, 2001, 20. lpp.

25 — Šī hipotēze pēc vispārēja noteikuma nošķir iekšgrupas pārdošanu vai pārdošanu, kas realizēta izplatīšanas sistēmas ietvaros.

pums, tad nepastāvēs piekrišana Direktīvas 7. panta 1. punkta nozīmē tādā veidā, ka jautājums par to, vai preces ir bijušas laistas tirgū EEZ, vairs nebūs svarīgs.

47. No lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka preču zīmes īpašnieks *Peak Holding* vēlējās, lai lielākā daļa atlikušo vienību tiktu pārdota trešajās valstīs. Šajā sakarā *Peak Holding* iekļāva noteikumu līgumā ar franču uzņēmumu *COPAD*. Trešais un ceturtais jautājums tieši izriet no *Peak Holding* argumenta, ka šī noteikumu, kas nosaka pārdošanas teritoriālo ierobežojumu, pārkāpuma rezultāts būtu tāds, ka nebūtu piekrišanas Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkta nozīmē, tādējādi izslēdzot preču zīmes tiesību izsmelšanu.

48. Šajā pieejā tiek nepareizi saprasta tiesību izsmelšanas tiesiskā daba kā ierobežojums attiecībā preču zīmes piešķirtajām tiesībām, kas *izriet no likuma darbības*, kā to pamatoti norāda Zviedrijas valdība. Gan semantiski, gan vadoties no tā gara un mērķa, tiesību izsmelšanas jēdziens pieprasa, ka ir jānošķir laišana tirgū, ko ir veicis pats preču zīmes īpašnieks, no laišanas tirgū, ko ir veikusi trešā persona, bet ar šī īpašnieka piekrišanu [26], Piekrišanas jēdziens Direktīvas 89/104 7. panta 1. punktā ataino attiecināmības kritēriju, kas ļauj noteikt, vai preču laišanu tirgū EEZ, ko ir veikusi trešā persona, ir attiecināma uz preču zīmes īpašnieku [27].

49. Ja ar preču zīmi marķētās preces pats preču zīmes īpašnieks ir laidis tirgū EEZ, tiesību izsmelšana rodas uz likuma pamata, neatkarīgi no līguma starp īpašnieku un pircēju. Pārdošanas teritoriālo ierobežojumu, kurus īpašnieks var būt noteicis preču pircējam attiecībā uz šo preču pārdošanu EEZ, pārkāpums var būt par pamatu prasījumiem sakarā ar līgumu, bet tam principā nav nozīmes saskaņā ar preču zīmju tiesībām.

50. Atsaukšanās arī uz spriedumu lietā *Davidoff* u.c. [28] neko nemaina šajā analīzē. Šajā spriedumā Tiesa nosprieda *inter alia*, ka "valsts tiesību noteikums, kas balstītos uz preču zīmes īpašnieka klusēšanu, neatzītu

26 — Skat. arī manus secinājumus, kas minēti 7. zemsvītras piezīmē, 42. punkts.

27 — 1994. gada 22. jūnija spriedumā lietā C-9/93 *IHT Internationale Heiztechnik et Danziger* (*Recueil*, I-2789. lpp., 43. punkts) Tiesa nosprieda, ka "piekrišana, kas implicē pilnīgu cesiju, nav tāda, kas rada tiesību izsmelšanu."

28 — Iepriekš minēts 7. zemsvītras piezīmē.

implicītu piekrišanu, bet drīzāk prezumēto piekrišanu. Tas neatbilstu pozitīvi izteiktās piekrišanas nepieciešamībai, ko pieprasa Kopienu tiesības"[29]. No tā patiešām var secināt, ka preču zīmes īpašnieka piekrišana Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkta nozīmē, t.i. piekrišana tam, ka preces tirgū EEZ laiž trešā persona, nevar tikt izsecināta tikai no tā, ka līgumā starp preču zīmes īpašnieku un pircēju nav noteikti pārdošanas teritoriālie ierobežojumi.

51. Jautājums par to, vai, tieši pretēji, pārdošanas teritoriālā ierobežojuma iekļaušana šajā līgumā izslēdz preču zīmes īpašnieka piekrišanu Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkta nozīmē, principā ir nozīmīgs tikai tiktāl, ciktāl tiesību izsmelšana ir izsecināma no šīs piekrišanas. Šis jautājums parādās tad, kad preces tiek reimportētas no trešajām valstīm[30]. Šādi jautājumi neparādās pamata prāvā, kurā jautājums ir tikai par to, kurā brīdī ar preču zīmi marķētās preces pats īpašnieks laida tirgū EEZ.

52. Nav nepieciešamas apskatīt, vai pārdošanas teritoriālais ierobežojums, kas ir noteikts līgumā starp *Peak Holding* un *COPAD*, ir saderīgs ar konkurences tiesībām, tā kā tam nav nozīmes, atbildot uz trešo jautājumu.

53. Attiecībā uz ceturto jautājumu ir pietiekami norādīt, ka, ja pārdošanas teritoriālā ierobežojuma pastāvēšanai nav nozīmes attiecībā uz jautājumu, vai tiesību izsmelšana notiek tādā lietā kā tā, kas ir pamata prāvā,[31] tam pašam ir *a fortiori* jāattiecas uz gadījumu, kad šis noteikums tiek lietots noteiktā formā.

54. Tādējādi attiecībā uz trešo un ceturto jautājumu ir jāatbild šādi — gadījumā, kad ar preču zīmi marķētas preces tiek pārdotas citam uzņēmumam EEZ, nav nozīmes, lai noteiktu, kad ir notikusi tiesību izsmelšana saskaņā ar Direktīvas 89/104 7. panta 1. punktu, vai un kādā apjomā preču zīmes īpašnieks pircējam ir noteicis pārdošanas teritoriālos ierobežojumus.

29 — Minēts iepriekš, 58. punkts.

30 — Ja ar preču zīmi marķētās preces preču zīmes īpašnieks vēl nav laidis tirgū EEZ, bet tās ir importējusi EEZ trešā persona, piemēram, paralēlā reimporta ietvaros, runājot par preču zīmes piešķirto tiesību iespējamo izsmelšanu, nav jānoskaidro, vai preces tirgū ir laidis pats preču zīmes īpašnieks, bet ir jānoskaidro, vai šīs preces trešās personas ir laidušas tirgū ar šī īpašnieka piekrišanu.

31 — Skat. iepriekš, 51. punkts.

V — Par tiesāšanās izdevumiem

55. Izdevumi, kas radušies Zviedrijas valdībai un Komisijai, kas iesniedza apsvērumus Tiesai, nav atlīdzināmi. Attiecībā uz pusēm pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par izdevumiem.

VI — Secinājumi

56. Es piedāvāju Tiesai atbildēt uz prejudiciālajiem jautājumiem šādi:

1. Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmās direktīvas, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (89/104/EEK), 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar preču zīmi marķētās preces nav laistas tirgū ne tikai dēļ tā, ka tās ir importētas EEZ un atmuitotas, ne arī dēļ tā, ka tās ir piedāvātas pārdošanai veikalos, kas pieder preču zīmju īpašniekam vai uzņēmumiem, kas ar to ir saistīti. Tā vietā preces ir laistas tirgū EEZ Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkta nozīmē ar tādu rezultātu, ka tiesības ir izsmeltas, kad neatkarīga trešā persona ir ieguvusi valdījumu pār precēm, kas ir marķētas ar preču zīmi.

2. Gadījumā, ja ar preču zīmi marķētas preces tiek pārdotas citam uzņēmumam EEZ, nav nozīmes, lai noteiktu, kad ir notikusi tiesību izsmelšana saskaņā ar Direktīvas 89/104/EEK 7. panta 1. punktu, vai un kādā apjomā preču zīmes īpašnieks pircējam ir noteicis pārdošanas teritoriālos ierobežojumus.